

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Франковој бр. 20.
Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.
Штампариа се налази у Франковој улици број 20.
Власник
КРСТА Љ. МИЛетић

Изјава српских социјалиста

Саопштавамо у целини Декларацију Одбора Српске Социјалистичке Партије у Паризу. Она је један од докумената, који сведочи да Срба нема никакве разлике у гледишту на народно Уједињење, јер се главне тачке Декларације потпуно подударају са схватањем свих странака.

Анализа, коју у овој врлине социјалисте као и мотивација, која их доводи до оваквих закључака, потиче из њихове идеологије за коју се оставља њима потпуна одговорност.

Представници влада савезничких земаља, држали су 25 јула 1917. г. п. н. једну конференцију у Паризу, која је имала за циљ да прецизира општу политику Савезника према балканским земљама. Балкански народи били су толико пута предмет дипломатских трансакција при чему су били жртвовани њихови најбиталнији интереси.

Због тога Одбор Српске Социјалистичке Партије у Француској, лишен могућности да буде представљен на међусавезничкој социјалистичкој конференцији у Лондону, сматра за свој задатак да пред међусавезничке социјалистичке партије изнесе своје гледиште о балканском питању, на које највише полажу социјалистичке партије балканских земаља, очекујући да конференција, верна на принципима Интернационале, одлучи борбу за слободу, јединство и независност балканских народа.

Овај задатак има за нас императиван карактер због држања социјалистичких партија централних империја и Бугарске, које са својим већинама воде освајачку политику и које, све, без икаквог одлучног протеста а у недостатку једне енергичније акције, остављају одрешене руке милитаристичком и империјалистичком режиму својих земаља, режиму који према једном систему јасно постављеном има за циљ истребљење нашега народа и опустошење наше земље, како у освојеним територијама тако и онде где под аустроугарским господарством живи наш српско хрватско словеначки народ.

Ово наше гледиште било је у главном глав-

ни принцип за акцију не само српске социјалистичке партије већ и свих других социјалистичких партија балканских земаља.

Наше гледиште је следеће:

Одбор Српске Социјалистичке Партије налази да у капитализму, творцу неодољивих антагонизама између разних држава, треба тражити на прво место, порекло кривих светских конфликта. Он је тај који је створио погодне економске и политичке услове за садашњу катастрофу, од којих један од најсредњијих и најосновнијих узрока почиња милитаристичкој и империјалистичкој тежњи централних империја, да покоре и униште извесне народе, нарочито оне на Балкану. Надакнут овом идејом, империјалистички и милитаристички режим централних империја, водио је једну бруталну политику према народима и деловима њиховом господарству потчињених народа, као и једну политику гресивну према осталим народима а нарочито према оним од којих су извесни делови изкључено њиховом господарству и водили један слободан и независан живот.

Укупно, да би сеништи овај непосредни узрок садашњег таковак какав је нас, и на основу тога, ставио један праведан и трајан мир, да се створиле и осигле повољне погодбе зравилно развиће народа на Истоку, Одбор Српске Социјалистичке партије у Француској тражи као неопходно потребну једну политику организацију балканских народа премледећа два постула:

1. Интегрално важење принципа ва народа;
2. Спречавање стотериторијалног оцања на Балкану ода не ма које великне.

У првом случају ва да народи беззетираније и уну и споља; право да су пишу у националединицу са апсолм независношћу; во да у циљу осигња њиховог реципроекономског и пољког развића, формју

најинтимније заједнице са другим народима, равноправно, према своје слободном избору.

У другом случају; учинити немогућим свако освајање ма којој великој сили ма под каквим изговором који би сакривао жељу да за господари територијама настањеним страним народима, ни под којом формом било анексија, било провизорних или дефинитивних окупација, било протектората.

Постављајући ове захтеве као неповредне принципе, као прву основу за праведну и трајну организацију Балкана, као једну и једину основу за формирање Удружења Народа, онаквог какво је могуће данас, ми свечано изјављујемо:

Да балкански народи опште, а народ коме и припадамо нарочито, сматра све погодбе, говоре и аранжмане укључене тајно, и потписане тајно и против новим принципима—као штитавне и не постојеће тиме и не обавезују ове народе на испуњење; да ако се не створи ново стање ствари засновано на овим основама, Балкан ће, да би извршио историјску нужност и интелектуалне потребе својих народа, понова постати као и у прошлости, позоришта крвавих конфликта, јер ће његови народи увек тражити право за своју националну егзистенцију и борити се непрекидно за своје право националног уједињења, као што је то у својој изјави од 22 јануара 1917, рекао председник Вилзон никакве стабилности не може бити онде где се воља буну, онде где нема ни мира духа ни осећања правде, слободе и права.

НОВА АКЦИЈА

Париз. — *Еко де Паришише, да ће последица посланице председника Вилзона бити вероватно у томе што ће народе Споразума привољети да одреде своје ратне циљеве у једној заједничкој изјави, као што је то била идеја француске владе око половине децембра.*

Владе из Лондона и Вашингтона више су биле за посебну иницијативу. Нема сумње, данас ће скуп савезничких кабинета сматрати да је потребно дати један заједнички манифест

као закључак свих изолованих поступака.

Питање ће бити решено на конференцији председничка министарства, која ће се састати идуће недеље.

ЦРКВЕ У СРБИЈИ

Француско штампарско књижевско удружење издало је ових дана у Паризу једну врло интересантну ствар: „Цркве у Србији“, од Драгомира Петровијевића (на осмини, са 40 гравура и картом Србије, цена 6 франака).

Многе српске цркве из XII, XIII и XIV века данас су у рушевинама. Како пишу француски листова, Г. Петровијевић је мајсторски ожвео њихову историју, њихову прошлост и њихову архитектонску лепоту; и ове му монографије, које су врло савесно документоване и са много живота у себи, представљају једну лепу добит у погледу естетичком и историјском.

НЕРЕДИ ЗБОГ ГЛАДИ

Амстердам. — *Један немачки војни бегунац испричао је у Бирму, у Вестфалији, огромна гомила навршила на један магацин где се продаје мает.*

Управник магацина објавио је држба још није стигла и да не може бити

продаје. Тада су избили нереди и та је радња, као и више других, силом заузета. Одмах је позвана полиција. Један официр, са голом сабљом у руци, наредио је жандармима да пуцају у гомили. Жандарми су оклевали а други један официр сам је пуцао на светињу. Међу манифестантима били су само жене и деца. Две жене су погинуле а пет је рањено.

ОПТУЖБЕ

Париз. — Из Турина јављају »Матену«:

Маршал Хинденбург је јако незадовољан током операција на италијанском фронту и то своје незадовољство јавно показује.

Мађарски лист »Пешти Орсаг« баца сву кривицу на Конрада фон Хецендорфа: »Што царска војска, вели овај лист, није у Венецији и у Милану, то је зато што маршал Конрад није успео у равници Басано. Све су армије сад парализоване у покретима због пропасти Конрадове комбинације. Он је сад тражио нова појачања, али се Хинденбург одрекао какве нове, велике офанзиве у Италији.«

О ДРЖАВИ

— Афоризми Ст. Матијашевића —

Душеви дар, као и рођењем стечено знање јесу подједнако неоправдане, чим покушавају укратити права ма ког другог друштвеног стајежа. Тако је исто неоправдано и несправдано сврстиње и неоправдане су њене тежње управлене противу височанства друштвеног.

Не мој ми се поносити својим напретком ти, грла међу првима, кад видим, да је међу твојом децом највећи број самоубајстава.

Обично се на ада на привилегије, само да се створе нове—себи самом.

Рођењем добивено право, то је проналазак негашње (корисне или штетне) самоволе једнога; преимуства богаства стечена су обично лукавством; дивни дар и генијалност стварају се под у ипајем опште човечанских и историјских услова; знање зависи највише од друштвених услова у ужем смислу; вредноћа од васпитања, искуства и оргазма; карактер од душевног развјатка, који је везан за телесни; племените тежње (што их залазимо чсто и у моралним прспалзама), чистота нашег срца, јесу првобитно стање свести, често на основу физиотонског склопа.

јединца. Српскоковни је то појам, да појединац заљубав општега гроба да пропадне. Он ће пропати само ако мора, или под наталом великих, општих, неодољивих дегајаја. (Лична пожртвовања, узвишена и јуначка, спадају такођер у ову категорију.) Али држави је дужност назити, да нико не пропадне и да не губи. Чак и да не губи. Ако ви хоћете државу да подигнете од свих мртвих тела, ако ви хоћете отаџбину да одржите на слобим погла милијона незадовољника, малих и великих злоковаца, онда ји нисам ваш човек. Само је она држава истинита, поштена, поуздана и стална, где се може и сме радити и говорити, намеравати и извршивати све у најстрожем складу са природом. Ништа измишљено, извртано, лажно не сме да се појви ни из добре намере, а то ли из себичне. Покушава ли све то извртати, однећете можда тренутно, свакако сам привремену победу, али вах она ништа веће постоји. Правилан државни развитак је немогућ, управо не да се на замислити да може бити супрот развитка појединаца; — то се ваљда може претпоставити у теорији, може се доказивати, и на основу временских и ефемерних података и доказати, га и законом утврдити, — али у истини само шкоди и упропаштава. Истина ће и вечна правда временом све те лажи оборити, и оборити их неэкзистовно, за навек. Јер се држава без казни никад не даје одвојити од природе човекове.

Један од најбитнијих задатака државе јесте наградити и обезбедити подједнако саме резултате телесног и душевног развјатка, а уједно потпомагати и све тежње к душевном и телесном савршенству. И ту настају друга једна битна улога државе, да подстрекавањем ојажана трајни испредак. Јачање грађана је јачање државе. Ја бих предложио, да се за сад установи једна нова олимпијска игра на модерној основи на којој ће се издати три сјајне награде: снази, лепоти и уму. Сваком подједнако награда, подједнако част.

Тиме ћете наградити сваку одличност, појавила се она у гордом господственом или скромном радничком руву. Тиме ћете створити племениту гордост и напредну понавност.

Јер је најсавршенија држава она, у којој су најдржавнији и најмаметнији људи.

...Ви ћете ми можда одобрити све ове мисли, међутим, искажете и бојаан, да оне можда воде мртвину, јер забринују борбу, без које се не могу стварати друштвени покрети. У овом измишљеном има

само привидне истине, и ја зато чебу покушава да ја обарам. Ја сам борба у опште противан. Ако кажете «борба», ја чебу али са нама; ако кажете «утакмица», бићу за вас. У борбу идем само онда, ако нападну мене или вас. Борба је противу рђавах, а покрет може да буде и без не. И то је та зграда, стваралачка промена, која позива а не руши. И ако руши, то није право рушење, јер бива по стваралачком нагову човечанске љубави, а не из мржње. Свако рушење, као последица борбе, мржња је и зло. Свако рушење, да се подигне нешто већег, као резултат утакмице, басвим је нешто друго, јер бива из чежње за савршенству, а не из мржње.

Резултат борбе је — увек нова борба. То је досадања тајна живота, — овог тешког, несаношљивог, незадовољног живота. Ва се нисте кренули у утакмицу, већ у борбу, у смрт, у мржњу и упропаштавање. «Трагови су вам заударали несвесношћу». И ако сте добили, нисте никад били потпуно задовољени, а још вам је добитак бивао на рачун среће ваших ближњих. Добила сте привремено, и на крају сте губили, често све, свг, — ви Грци, Римљани, Персијанци, Мавари и други, који сте их наследили, и ви, који ћете ове наследили.

Крајња је циљ сваког покрета покојство. Оно је уједино и највеће задовољство, ако долази после корисног, часног, смисленог покрета: уживање у прошлости, у задовољеном успеху, — и мр у будућности, — она слатка прекретница по задовољеној чежњи, на прагу новог задовољног живота. То је као у музци. Почетак води нескладу, покрети наговештавају немир, борбу, док се не сађе слова, мору.

То је негон изједначавања. Али све то бива правилно, спретно. — Потребно је, да у државне покрете, који такођер нису ништа друге него покрети живота, унесете што

више од тога следа, да му буде резултат покојство, иначе највише добро, чему сви тежимо. Покојство на прагу новог задовољног живота, — још већег напретка.

А у том имаће се тим већег у пека, ако ви, који у правдате, будете што бољи.

ИЗ РУСИЈЕ

Петроград. — Агенција «Вестник» саопштава: Из Брест Литовска јављају, да је на првој седници делегата, Килман, председник немачке делегације, пошто је изнео главне фазе ранијих преговора додао:

»Пошто савезничке владе нису до сада дале никакв одговор, који се односи на преговоре о миру, то, изјава Четворног Споразума од 13. децембра престаје да важи. Што се тиче руског предлога, да се седиште преговора пренесе у неку неутралну средину, тај предлог централне државне не могу усвојити.»

После Килмана, Чернин је изјавио да се преговори не могу пренести у неку неутралну земљу, пошто је немогуће имати директну везу и потребне телеграфске апарате а и зато, што би онда било могуће агентима Споразума, да својим интригама озбиљно нарушавају преговоре.

На крају седнице генерал Хофман, Чернин, Гасчев и Изет наша протествовали су против напада, који је учинила руска влада против немачке више команде, у једном радиogramу. Тада је Троцки тражио да се седница прекине, како би му се дало времена, да одговори на све раније изјаве.

ЕНГЛЕСКА И СРБИЈА

Његово Величанство Ђорђе V Краљ Енглеске, Цар Индије ит.д. упутио је о Новој Години Краљу и Наследнику Регенту ове депеше:

Његовом Величанству Краљу Србије.

На почетку Српске Нове Године могах Ваше Величанство да прими Моје најсрданије жеље за Вашу срећу и за успех Ваше храбре војске. Ја се молим Богу, да подари да храбри напори Савезничких Народа уроде брзим успостављањем Србије и да донесу Вашим Народу слободу да, о безбедности од сваког настртаја и сваке неправде, развија свој национални живот.

Ђорђе, Краљ и Цар.

Његовом Краљевском Височанству Наследнику Престола Србије.

Сољун. Гајим честу наду да ће Српска Нова Година, која

сада настаје, донети све успехе на бојном пољу хрибрим трупама, које су под командом Вашег Краљевског Височанства, да ће оне заједно са својим британским друговима поћи напред ка новим победама и да је близу дан, кад ће бити награђене за своја јуначка пожртвовања срећним стварањем њихових праведних народних тежњи ка слободи, правди покојству.

Ђорђе, Краљ и Цар

Одговор Његовог Величанства Краља гласи:

Његовом Величанству Краљу и Цару. Лондон. Веома дарити дежим жељама које ми је изразило Ваше Величанство поводом Нове Године, Ја Му захваљујем из свег срца, молећи се Богу заједно са Њим, да поткрепи напоре Савезничких Војска и обезбеди победу Правде, на којој ара-

бре трупе Вашег Величанства саврђују са толико енергије и који ће, као што је Ваше Величанство благоволело изјавити, осигурати покојство и слободу развиће Српском Народу.

Петар

Одговор Његовог Краљевског Височанства Наследника Регента гласи:

Његовом Величанству Краљу и Цару.

Лондон. Веома сам захваљан Вашем Величанству на лепим жељама израженим приликом Нове Године, које су биле моћна утеха за Мене, Моју војску и цео Мој народ. Делећи убедиће Вашег Величанства да дан коначне победе није далеко. Ја сам срећан што видим, да Ваше Величанство гаји честу наду, на чему Му из свег срца благодарим, да ће победа Савезничке Створи у корист слободу, правду и покојства донети Моје народу остварење његових праведних народних тежњи, Александар

БЕНИЗЛОС У СОЛУНУ

Атина. — Г. Венизелос ће поћи у Солун у петак. Заједно са њим ће допутовати г.г. Папанастасију, Диамантидис и Дангис. Он ће вероватно сегати у Солуну три до четири дана па ће се вратити у Аину преко Ларисе, одакле намерава да начини један пут по старој Грчкој.

ЗА СРБИЈУ

Крф. — 31. децембра прошле године одржана је у великом амфитатру Сорбоне једна нова и импозантна манифестација у част Србије а под председништвом г. Рене-а Думика члана Француске Академије, који је имао поред себе и г. г. Перујеа, члана Института, Балдуена, Председника Америчке Поморске Лиге, затим посланика Белгије и Цицлића професора београдског универзитета; као и мноштво других француских личности, пријатеља Србије.

Пред многобројном публиком, г. Албер Маршани је одржао сјајно предавање о француској мисији у Србији, о јунаштво српске војске и о њеним надчовечанским напорима. Предавач је у више махова био топло поздрављен иљескањем. (Пресбирю.)

БЕЛГИЈСКА ВРЛИНА

Рим. — Граф де Броуил, досадашњи белгијски министар председник, упуто је преко листа «Епоке» посланицу италијанском народу.

У посланици се каже, да су краљ и влада, већајући пољу измешу 2. и 3. августа 1914. год., били свесни опасности и губитака, којима се излаже Белгија. Предвиђући све ово, ипак се нису устручавали на једнога момента, да поступи овако као што су поступили, јер, кад се ради о части и слободи, ни један Белгијајци не узиче.

Затим нас аља: «Када сам 4. августа 1914. год. рекао са трибае у парламенту: «Ми можемо бити побеђени, али нећемо да будемо робови», изразило сам осећање, које је о бузамало свега Белгијанца. После 46 месеци невоље, или боље мучеништва, ми се осећамо још јачи, још одлучнији, него првих дана рт. Својом својом енергијом, потпуно свесни себе самих, погучујемо с ва својим пријатељима: «За Бога рдите као и ми, мислите као и ми, па ћемо, сви у једном, победити и осигурати будућност света и слободу».

Довиљак «Епоке», који саопштава ову посланицу, имао је да жи раговор са Вандервелдом, који му је казао: «ако се закључи мир на основу годних предлога у Брест Литовску, Белаја ће добити привидну независност, Италија ће морати на увек напустити сваку наду на потпуо национално уједињење, а немачки ће пангерманизам ослободити руске револуције пошто је ослободио и у целим свету од слободу и демократије ослободи само геча».

Вандервелд је закључио, обрћајући се у име белгијских социјалиста италијанским социјалистима, овим речима: «Данашњи мир значао би триумф имперјализма. Суграшњи мир, ако народи устрју, доћеће победу демократије и слободу».

ЗАХВАЛНОСТ

Душан Благојевић, типограф сматра за своју моралну дужност, да изјави најсрднију захвалност г. Др. Мартину лекару, милосрдним сестрадама и болничарима на предусретљивости, нези и особитој пакњи која му је указивана за време тешког двомесечног боловања у VII резервној француској болници, (И дивизион).

ЧИТУЉА

Летос, 1 јула 1917 умрла је код своје куће у Србији Љуба жена нашег старог и уважеог пријатеља Јевте Ивановића из Башинг, срез јасенички, округ смедеревски, а мајка наших другова и пријатеља Светозара, Драгољуба и Светолика».

Мати, која је своју децу васпитавала у старинском тумачиством поносу, доживела је била да види своју земљу поробљену и да, тугујући у самца, стрепи, да и њејој сини, што их је на војску спремила.

Али није се убојала. Гаман се марширала година од великог поплачења, почетком октобра 1916. мезимачици и чика Јевтан, а наш млађи друг и пријатељ, Чедемир Ивановић, студент права, је дан од нејасниматунних и међу друговима један од најцељенији у целој Универзитетској Омладини, погнуо је јуначки на Чукама као резер. пешадске попоручник.

Старији, Светолц Лица Ивановић свршени техничар и бивши председник Уједињеног Радикалног Омладине, пример честитости и исправ-

ности, која је, борећи се као добровољац: ни за славу, ни за чинов: ни за одличја него из чистог уверења, и правећи легендарне брзуре, тешко ранен 1914 године, још се лећи од лут. х рана. Најстарија двојина била су непрекидно у линији.

ЗВЕНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Нашта в је пре о ноћ, осим доста живе канонаде у Азасу, између Тира и Долеа. Број заробљеника, које су Французи заробили; јучерашњим испадом у области Бадоновијеа, прелази чедресет са једним официром.

Извештај од 23 сата. — Слаби артилеријска активног на целом фронту у области источно од Сен Дије један непријатељски испад ни мање француске пољаје потпуно је пропю.

Источна Војска. — Доста жива артилеријска активност са обе стране у југоу Цле. На српском фронту одбиене су бугарске патрље.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Одбили смо један јак непријатељски напад северистоочно од Арманстера. Ми смо извршили један испад северно од Армантира, разорили заклоне и довели нешто заробљеника.

Фронт у Палестини. — И поред рђавог времена наши авиони су бомбардовали аеродром у Јенсену, станицу у Аману и железничку пругу за Хецес. Два наша апарата нема. —

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПЕТРОГРАД. — Лељин је отпустио из Петрограда. Он ће вероватно отпутовати у Штокхолм да се нађе и споразуме са немачким иаустријским социјалистима.

ЛОНДОН. — У току седнице другог пуномоћника руско-немачки у глачу усвојили да се изврши евакуација окупирана области. Али су детети немачки изјавили да Пољци у то не треба рачунати, пошто она више не припада Русији. Троцки је протествовао. Седница је пренешта. — Супрадник је немачки делегат Хофман изјавио да је он сада против евакуације Курландије, Литваније, Риге и балтичких острва.

ЖЕНЕВА. — Из Беча јављају да је влада решила да мобилише младиће, који имају тек 17 година.

РИМ. «Кориере дела Сера» јавља из Цириха: Г. Брањано, председник румунске владе одбио је понуду за засебни мир, који му је учинио Радославов.

ШТОКХОЛМ. — Из Петрограда телеграфи-

Тешко је и претешко то било једној милостивој, нежној и дежјој српској материнској муми. Пренук о је срце у матери.

Бог нек је прости.

Нашим друговима Светозару, Др голубу и Лици наше саучешће у туги.

Знатна активност патррла на јерусалимском сектору. Извршили смо један испад у село Мукмас и довели заробљеника. Слична активност и на обалском сектору источно и северно од Јафе.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

У области брега Асолоне, јуче ујутру, непријатељ је јаком концентрисаном ватром и покушајима противнапада држао на опрезу наше трупе у линијама које смо прошле ноћи поволно исправили.

После подне ситуација је постала нормална.

На источном сектору висоравни Азјаго и на делу брега Солароло активност извидница и често артилеријско бомбардовање. Источно од Капозиле у ноћ 1. јануара одбијен је нов напад на наше положаје.

Преко дана јуче активност обе артилерије се проширила на целу обалску зону.

Осетна ваздушна активност на целом фронту. Енглески авијатичари су оборили 3 непријатељска авиона у области Бацола а наши пилоти један и наша артилерија један.

шу да је тамо откривена нова завера против народних комесара.

РИМ. — «Кориере д'Италија» јавља: мађарска војска и јачно мишљење покушавају да се противе ишљању мађарских пукова на западни фронт. Али се претпоставља да ће овај покрет, као и толики други, бити угушени царевог наредбом, која ће одредити пукове за фронт у Француској.

ЛОНДОН. — «Нова Слободна Преса» признаје, да је од почетка рата, на румунском и италијанском фронту прешло у савезничку војску више од 120.000 људи.

ЛОНДОН. — У парламенту је изјавио сер Гесе, министар народне службе: «Британска флота је до октобра 1917 повећала ефектив на 400 људи. Британска војска има данас четир милиона људи а може се попеги до седам и по милиона. Потребно је одмах позвати још 420 до 450 хиљада људи.»